

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTAMANAL

Abonamentul anual: 400 Lei

Director: Pr. N. VASIU

Redacția și Administrația:
ALBA-IULIA, Str. Avram Iancu 3

Continuitatea Românilor pe pământ românesc

Un articol publicat de dl. Bardossy Laslo, premierul Ungariei, în revista berlineză „Europäische Revue”, a readus în discuția opiniei publice mondiale mult discutata problemă a continuității elementului românesc pe pământul cuprins în granițele României Mari.

D-l Bardossy, scriind despre Misiunea europeană a Ungariei arată că Ungaria a implinit în cursul istoriei sale o încreștă misiune: „a unificat bazinul Carpaților”, „a oprit influențele primejdioase din răsărit”, și „a transmis cultura apuseană Sud-Estului european”. Doi factori au împiedicat însă ca această misiune să se desăvârșească: 1. Lupta cu Turcii, 2. Inglobarea Ungariei în Imperiul habsburgic.

Primul din acești doi factori a avut un rol hotărâtor pentru formațiunea poporului român. „În urma războiului turcesc, s'a schimbat caracterul național al unor mari regiuni. Imigrarea Românilor în Transilvania, începută din sec. XIII a luat mari proporții, astfel că în unele regiuni, ei au devenit elementul național cel mai puternic. — spune d-sa.

Dar pentruca Români să ajungă „elementul național cel mai puternic” în Transilvania, a trebuit să se petreacă un fenomen pe cât de ireal ca fapt social și politic, pe atât și de nedovedit ca eveniment istoric, anume să imigreze în Transilvania în masă, succesiv, în răstimpul veacurilor XIII și XVIII.

În decursul acestui timp îndelungat elementul românesc s'a infiltrat deci în teritoriul locuit până atunci numai de Unguri și numai valul naționalist al sec. XIX a deșteptat antagonismul dintre cele două neamuri, preconizând principiul că limba este un factor de separare politică.

Aceasta este teza d-lui Bardossy Laslo.

Știința nepreocupată a produs însă până acum suficiente dovezi pentru a respinge o astfel de afirmație care, prezentată fiind și de contele Apponyi la conferința de pace din 1918, întocmai ca atunci, așa și acum nu poate găsi nicio crezare.

„Dacă Românii din România actuală (adică 1940) ar fi urmașii unor păstori migratori, veniți, cum pretind unii, din Peninsula Balcanică în evul de mijloc, în regiuni locuite de alte popoare, soarta lor ar fi fost de sigur cea a cetelor de Vlahi care s'au pierdut în masele de Unguri și de Slavi în vechea Panonie și în Carpații nordici” scrie cu competența sa de savant cu faimă mondială, d-l S. Pușcariu (Limba Română, v. I, 1940, p. 361).

Preoțimea noastră trebuie să fie cât mai în curent cu problemele vitale ale poporului român, fiindcă are datoria să formeze sufletul neamului spre a fi gata să-și apere ființa și existența națională.

În cele ce urmează redăm deci, cu titlu de informație, un articol judicios al savantului profesor universitar dr. Emil Petrovici dela universitatea din Cluj, publicat în revista „Transilvania” din Sibiu: D-sa scrie între altele:

E probabil că printre învățații unguri sunt și de aceia care nu sunt chiar așa de convinși partizani ai tezei originii sud-dunărene a Românilor, dar nu îndrăznesc să-și exprime, mai ales în scris, îndoiiala lor în această discuție. Opinia publică ungurească, șovină și intolerantă, i-ar ostraciza fără milă.

Pe placul acestei opinii publice ungurești sunt lucrări ca aceea a ungarului prin adopție Tamás (până ieri-alataieri Tremel), *Rumains, Romans et Roumains dans l'histoire de la Dacie Trajane* (Budapesta, 1936), de altfel foarte bine scrisă, clar și curgător, despre care directorul Institutului german din România, Ernst Gamillscheg, zice că ea convinge pe oricine care, înainte de a o citi, e de aceeași părere cu autorul ei. Pentru ceilalți aproape că nu aduce nici o dovadă nouă (Südost-Forschungen, anul V, pag. 20).

După Tamás, dacă poporul român s'ar fi născut la Nord de Dunăre, n'ar purta numele de *Român*.

Presupunând, că înțelesul etnic a lui *Romanus* s'ar fi născut numai în sec. IV, distincția romanist german, în recen-

sia pe care i-o face lucrării lui Tamás și care a fost publicată în revista germană amintită mai sus, ne întreabă dacă, între Români rămași în Dacia după evacuare (însuși Tamás admite că au rămas coloniști romani la Nord de Dunăre după anul 269) și cei dela Sud de Dunăre, se ridica un adevărat zid chinezesc, Dunărea, care și

atunci ca astăzi era un „drum fără pulbere”, n'a împiedecat populația romanică de pe cele două țărmuri ale fluviului să exprime cu același termen neapartinerea ei la lumea barbară inconjurătoare.

Un alt argument de același calibrul al lui Tamás este următorul: Termenul de Blach,
Continuare în pag. 3-a.

Datoria Clerului pt. împrumutul întregirii Cuvântarea rostită la radio de dl. general Radu Rosetti ministrul Culturii Naționale și al Cultelor

După apelul Conducătorului Statului, după cuvântarea vicepreședintelui Consiliului de Miniștri și a celor mai îndrituiți prin funcțiile ce ocupă, a altor miniștri, este azi rândul Ministrului Culturii și al Cultelor să-și spună cuvântul în privința Împrumutului Întregirii menit „să acopere o parte din cheltuielile cerute pentru acțiunea de reintregire a Țării”.

Cuvintele pe care le voiu pronunța acum, adresate mai cu seamă membrilor clerului, membrilor corpului didactic și celor de pe băncile școlilor de tot soiul, au de scop, să arate tuturor acestora care le este datoria față de apelul adresat Țării.

În ce constă această datorie și cum poate fi ea îndeplinită?

În două chipuri și anume: subscriind fiecare la împrumut și făcând și pe alții să subscrie.

O Țară, un Neam, nu pot ființa în chip sănătos și nici nu pot propăși dacă între locuitorii săi, între toți alcătuitoarii neamului, nu este o desăvârșită unire în suflete și în fapte.

Azi, o bună parte din bărbății neamului luptând cu oboseala, nesomnul și înfruntând moartea, a eliberat pământul și locuitorii, despărțiți vremelnic de restul țării, de sub urgia sovietică. Ei urmează lupta spre a ajuta zdrobirea ostirei guvernului din Moscova și a o depărta cât mai mult de hotarele noastre firești, acea armată alcătuită cea mai mare dintre primejdiile ce ne-au ame-

nițat și în trecut și ne amenință și în prezent.

Este o datorie de cinste pentru toți acei cari nu iau parte la primejdiile luptei de pe frontul ostășesc să ieie parte la lupta de pe celelalte fronturi, căci lupta nu se dă numai pe un singur front. A nu lua parte, ar însemna nu numai a nu fi alături de cei ce nu-și precupețesc viața, a dezerta dela munca comună, dar a primejdii chin îndeplinirea celor de pe front. Căci cum se vor putea reda cultul bisericilor, redare cerută atât de stăruitor de populația acum eliberată, dacă acestea nu vor fi rezidite, reparate și înzestrate din nou cu odorurile cultului? Cum se vor putea redeschide școlile dacă acestea, în parte arse sau distruse, în mare parte golite de zestrea lor, nu vor fi puse în stare de funcționare? Și dacă biserici și școli nu vor fi restaurate la ce va servi întreținerea — dacă se va putea continua — a unei numeroase preoții și dascălimi?

Dar biserica și școala nu au și alte multe nevoi. Din pricina unor cerințe mai grabnice nu s'au putut repara încă toate bisericile și școlile stricate de cutremurul din Noembrie 1940. Zestrea multor școli și institute de cultură are nevoie încă de mărire spre a ajunge la ceea ce am dori să fie. Și aceasta cu toate că, în larga-i înțelegere a nevoilor, Conducătorul Statului a luat inițiativa reparațiilor, ca și a înzestrării căminurilor, cantinelor și laboratoarelor și cu toate că colegul

(Continuare în pag. 2-a)

Datoria Clerului pt. împrumutul reîntregirii

(Continuare din pag. 1-a)

dela finanțe a găsit puțința de a da Ministerului ce conduc mai mult de o jumătate de miliard de lei credite suplimentare și extraordinare, dela 1 Aprilie până azi.

Văzând această înțelegere pentru ramurile lor de activitate, din partea Generalului Antonescu, este, repet, o datorie de onoare din partea membrilor clerului și a corpului didactic, ca să-și dovedească solidaritatea, prin fapte și nu numai prin vorbe, la opera de încheiere și de desvoltare a celor îndeplinite prin sacrificiul vieții, prin vărsare de sânge și prin suferințe de fiii, de soții și de frații noștri, pe melcagurile Basarabiei, Bucovinei și Ucrainei. Este nu numai în interesul lor dar mai presus de tot o datorie de înaltă morală ca cu toții, subscriind la acest împrumut, să facă ca economiile lor să fie de folos nu numai lor dar Țării.

Datoria lor, însă, nu poate fi socotită îndeplinită numai prin aceasta.

Preoțimea și dascălimea trebuie să fie pilde vii prin fapte, ele fiind îndrumătoare ale vieții de față și pregătitoare a viitorului. La ele privesc creștinii în privința vieții sufletești dar tot dela ele așteaptă cetățenii și viitorii cetățeni ai Țării, sfaturii și îndrumări pentru viața zilnică.

Și din această așteptare de îndrumări reiese a doua menire a preoțimei și profesori-meii în legătură, cu împrumutul, aceea de a lămuri, de a sfătui și de a îmbia pe cetățeni să-și aducă prinosul, strâns adesea prin muncă grea, în ajutorul Țării. Aceasta-l va cheltui tot în folosul lor, dându-le și un câștig bun și sigur.

Slujitori ai bisericii! Plecați iar cu crucea în frunte și propovăduiți peste tot și printre toți, datoria de a consfinți cele îndeplinite de ostașii noștri.

Nimic să nu vă oprească, nimic să nu vă desnădăjduiască în îndeplinirea acestei datorii. Dela izbânda voastră pe această cale atârna siguranța și propășirea Țării.

Profesori și profesoare, învățători și învățătoare! Mai bine ca orice, ca cunoșcători ai trecutului și ca îndrumători ai generațiilor viitoare, vă dați seama de nevoia acestui împrumut și de acia a realizării lui în cele mai bune condițiuni. Îndeplinindu-vă rostul de îndrumători și faceți-vă propovăduitorii cei mai de seamă pentru realizarea împrumutului.

În sfârșit mă adresez vouă, tuturor acclora care vă aflați pe băncile școlilor sau care aveți legătură cu școala.

Vam chemat acum două luni să faceți muncă de folos obștească.

Ați răspuns cu însuflețire la chemarea mea. Inima mi s'a umplut de mulțumire și mândru am fost de voi, când am constatat la câmp, în spitale, biurouri și aiurea, tragerea de inimă cu care ați răspuns la acca chemare, devotamentul, conștiința și voia bună cu care vă îndeplineați, adesea în condițiuni grele, munca la care v'ați înhamat de bună voie. Am adus aceste constatări la cunoștința Conducătorului Statului, Generalul Antonescu m'a însărcinat să vă arăt deplina sa mulțumire. Este pentru voi cea mai desăvârșită recunoaștere că v'ați îndeplinit datoria. Dar această mulțumire este și nouă chemare pentru voi: aceea de a colabora și voi la lucrul ce suntem cu toții chemați să-l îndeplinim azi, la izbânda împrumutului.

Elevi și studenți! Puneți toată iubirea voastră de țară, puneți tot entuziasmul vostru și toată puterea voastră de convingere, în slujba acestei noi munci de folos obștească și vom izbândi.

LACRIMILE MAMII

Mare a fost durerea unei mame când și-a pierdut copilul în vârsta crudă de abia câțiva ani. Moartea micului odor a sângerat inima mamei, neputându-și mângâia amarul și potoli isvorul lacrimilor.

Dar într-o noapte de neliniște sufletească i-a apărut în vis copilul în tovarășia altor mulți copii de seama lui, un șir lung de îngeri în vestminte albe diafane, purtând fiecare în mână câte un ulcior. Dar ulcioarele nu erau la fel, unele mai mici și mai ușoare, altele mai mari și mai grele. Și copiii cu cele mici treceau pe potecul imaginilor, săltând ușor și cu zâmbete fericite pe fețele lor. Iar copiii cu cele grele înaintau încet, suspinând triști sub povara osândeii lor. Și între cei din urmă mama a zărit și copilul ei.

— „Dragul mamei, ce duci tu în ulciorul tău și ce osândă te paște de fi s'a pus în brațe atâta povară?”

Și copilul i-a răspuns: „Mamă, noi suntem osândiți să ducem în ulcioare lacrimile mamei noastre. Și cu cât acestea plâng mai mult, cu atât sporște cuprinsul ulcioarelor și le crește povara. Nu mai plânge mamă și fă să mi se ușureze și mie povara ulciorului și să fiu și eu fericit ca tovarășii mei”.

Și din clipa aceasta mama n'a mai vărsat nici o picătură de lacrimă. Căci fericirea în lumina împărăției vecinice este hărăzită în locul cel din tâi copiilor nevinovați.

Momente eroice pentru predici

Trăim zile mari, vremuri eroice și de reînviere națională. Suntem într-o epocă de aur a românismului. Duhul vovozilor viteji, temători de Dumnezeu și apărători neînfricați ai hotarelor țării, sălășluiește oarecând între noi. Este mult de când nu s'a văzut în obștea românească un entuziasm și o bucurie fericită ca în acest război sfânt, pe care oastea țării îl duce cu eroism și neînduplecată hotărâre. Virtutele strămoșești, au izbucnit la semnul dat, cu putere năvalnică din adâncurile ființei neamului, spre a culege rodule biruinții și ale dreptății veșnice.

În vremuri ca acestea e bine să ne întrebăm despre rostul și chemarea propovăduirii noastre în mijlocul neamului. Sunt oare clipele de față prielnice pentru propovăduirea cuvântului celui veșnic? Evanghelia Domnului, mai are acum ecou suficient în sufletul clocotind al obștei?

Cuvântul lui Dumnezeu nu poate amuți niciodată. În toate locurile, sufletul omenesc este înfometat și însetat de auzirea graiului sfințelor scripturi. Pentru aceasta avem și porunca statornică, a Mântuitorului: „Mergând învățați toate neamurile (Mt. 28 19) și îndemnul sf. apostol Pavel: „Fă lucru de evanghelist. îndeplinește desăvârșit slujirea ta” (1 Tim. 4 5).

E drept că, astăzi, trăim timpuri excepționale, cu fiorii războiului în inimă. Sufletul multimii este frământat de gânduri și îngrijorări. Pământescul copleșește ființa noastră întreagă, încât omul lăuntric nu mai are puțința și răgazul pentru a se înălța spre zările senine ale cerului.

Faptul însă că trecem prin o epocă de o puternică și vie trăire națională, dă propovăduirii evangheliciei lui Hristos o valoare neprețuită care nu poate fi înlocuită cu nimic. Evanghelia este puterea lui Dumnezeu. Ea dă tărie sufletelor în primejdii de tot felul, ea dă încredere slăbiciunii omenesti, ea este razimul de totdeauna în mijlocul sbuciumului și îngrijorărilor omenesti.

De aceea vremurile de azi, sunt prilejuri chiar unice pentru o intensă propovăduire a evangheliciei mântuitoare. Neamul nostru a primit botezul în baia reînvierii naționale. Sufletul lui stă astăzi deschis pentru luminile cerului și puterile înălțimilor. Obștea tuturor credincioșilor este acum o mare armată în rugăciune, care cere ajutorul și ocrotirea lui Dumnezeu pentru împlinirea destinului și a biruinții depline. Inimile multimii sunt de ajuns de pregătite pentru hrana viei nemuritoare.

Propovedania noastră de acum, va ține seamă de starea sufletească a ascultătorilor. Caracterul cuvântărilor va

trebui să fie și el excepțional. Nu ne putem și nu trebuie să ne sustragem din vălmășagul zilelor de azi. Trebuie să stăm în mijlocul valurilor vieții, pentru a cârmui conștiința credincioșilor către limanul vieții senine și al încrederii desăvârșite în ocrotirea veșnică a Tatălui ceresc.

Principiul actualității în predică, ca un caracter fundamental al predicii, este azi mai valabil ca oricând. Imi amintesc bine, când profesorul de exegeză, vorbind despre actualitatea în predică, spunea, că sub acest raport predica duminicală trebuie să se asemene cu articolul de fond al ziarului, pe care-l citește cu toată lăcomia. O predică în care faptele și evenimentele contemporane sunt tâlcuite în lumina adevărului creștin, este urmărită cu interes și cu efect moral asupra sufletului ascultătorilor. A privi și a judeca marile răseruci ale istoriei neamului, în lumina evangheliciei lui Hristos, înseamnă a înălța sufletul multimii spre culmile idealismului și al încrederii în puterile proprii mai ales că adeseori presiunea greutăților și necazurilor este și ea mare.

Pentru colectivitatea românească, predica noastră de acum, trebuie să aibă o funcțiune specială, ca pentru vremuri de iluminată năzuință națională. Am putea numi propovăduirea noastră de azi: predică eroică.

Misiunea slujitorilor sfințelor altare acum, este de a întări conștiința credincioșilor pentru eroismul moral. Duhul acestui eroism, dă putere pentru a înfrunta primejdiile de orice fel, creează climatul moral al renunțării la îmbuibări nefolositoare, al împăcării cu toate restricțiile pe cari le impune asprimea vieții. El sporște puterea devotamentului, al abnegației și al spiritului de sacrificiu pentru cauzele mari ale Patriei și ale Tronului! El stimulează puterile cetățenilor la o muncă încordată săvârșită cu voie bună pe altarul sfânt al patriei. Climatul eroismului moral în obștea țării, este o putere de nebiruit pentru frontul sufletesc al neamului.

Prin cuvânt și faptă stând treji în mijlocul credincioșilor, ascultând porunca vremii să ne împlinim slujba cuvântătoare cu frică lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste ca niște slujitori devotați la altarele sfinte și la cel al Patriei.

Odată mai mult ne adevărim ca iconomi credincioși în slujba lui Dumnezeu, iar dela Patrie vom binemerita.

Pr. L. DAVID

CONTINUITATEA ROMÂNILOR PE PĂMÂNT ROMAESC

Continuare din pag. 1.

Vlăchi, Olachi, etc. al documentelor medievale nu se referă totdeauna la Români. Se știe însă că cronică rusă din sec. XII, numită a lui Nistor vorbește despre poporul Volachilor care, pe teritoriul Ungariei de mai târziu, s'a opus întâi răspândirii Slavilor, iar mai târziu a fost înfrânt de Ungurii veniți din răsărit. Toți cercetătorii obiectivi au văzut în acești Volochi ai lui Nestor pe Români, amintiți și de Anonimul regelui Béla, care au rezistat cu armele cuceririi maghiare.

Ne pare bine, nouă ca Români, că și străinii își dau seama că și această operă unguerească vedește o „insuflecție patriotică” maghiară, mai mare decât ar fi de dorit într-o lucrare științifică și că, autorul ei, poate fi bănuit, în multe din argumentele sale, de-a dreptul de „româno-fobie”. Cu drept cuvânt i-a amintit recensentul german deviza: *Sine ira et studio!*

Linguistului german i se pare de altfel că istoria nu ne va mai putea de argumentele nouă în această discuție, ci mai degrabă lingvistica. Aceasta cu atât mai vârtos, că acuma dispunem de materialul atât de bogat al *Atlasului Lingvistic Român*.

Studiind aceste hărți, d-sa stabilește trei vetre în care s'au păstrat elemente romanece din antichitate până în evul mediu și din care românismul străvechiu s'a răspândit pe toată întinderea ocupată astăzi de cei care vorbesc un grai românesc (*Despre originea Românilor*, în *Revista Fundațiilor Regale*, anul VII, Nr. 8). Două din aceste vetre erau la Nord de Dunăre: întâia în Munții Apuseni a doua, până în sec. VII, pe malurile amândouă ale Dunării, între Giurgiu și Cernavoda, iar după sec. VII mai la Nord, între Dâmbovița și Argeș; în sfârșit a treia era la dreapta Dunării, în Valea Timocului.

Prin urmare profesorul Gammillscheg admite, pentru părțile apusene ale Transilvaniei și pentru Sudul Munteniei, neîntreruptă dănuire a populației romanece din antichitate până azi. În spațiul dintre cele trei vetre romanece, romanitatea a fost cutropită de un amestec de popoare compus din Slavi, Pecenegi, Cumani, Unguri, etc. care având nevoie de a se înțelege între ei, au adoptat limba străromână de circulație și apoi ca, limbă vorbită în familie, romanizându-se.

Și alți cercetători găsesc că datele *Atlasului Lingvistic Român* ne îndreptățesc să nu ne mai îndoim de continuitatea populației românești în apusul Transilvaniei, Banat și Crișana.

Aceeași părere a fost exprimată nu de mult și de un romanist elvețian, Karl Jaberg, profesor la Universitatea din Berna, coautor a *Atlasului Lingvistic Italo-elvețian*, în articolul *Der Rumänische Sprachatlas und die Struktur des dacorumänischen Sprachgebiets*, apărut în revista *Vox Romanica*, anul V (1940). Iată proprii-

le cuvinte ale distinsului învățat: „Hărțile *Atlasului Lingvistic Român* — și aceasta constituie unul dintre cele mai importante rezultate ale lui — dovedesc ca fiind cu desăvârșire exclus, ca în urma cunoscutului edict al lui Aurelian Dacia să fi fost complet desromanizată. Hărțile publicate și comentate în anii 1936 și 1938 de Pușcariu vorbesc o limbă lămurită. Cum ar fi putut să se menție elementele latine așa de bine în Nord-Vestul României de azi, dacă Români ar fi reemigrat din Moesia?”

Linguistului elvețian i se pare o adevărată minune cum de s'a putut forma un popor și o limbă majoritară unitară românească pe pământul României, când se gândește la valorile politice, culturale și lingvistice străine, care au cutropit de atâtea ori acest pământ. În urma năvălirilor pe care le-a suferit această parte a Europei (gotică, slavă, bulgărească, maghiară — autorul numește numai pe cele mai importante), s'au produs aci așa de mari deplasări de populații și de limbi, încât stările din Europa centrală și mai ales Franța și Italia se prezintă, în comparație cu cele dela noi, ca rezultând dintr-o dezvoltare liniștită continuă. „Caracterul geografico-lingvistic al României a fost determinat de stratificări și amestecuri de populații, de subjugări și lupte pentru libertate, de migrațiuni și expansiuni colonizatorii, de întemeierea principatelor independente și de rivalitatea dintre ele”.

E sigur că în asemenea condiții, romanicii din răsărit n'au avut nici așezări trainice de lungă durată. Adeseori vor fi fost nevoiți să le părăsească pe cele dela șes sau din văile mai largi, pentru a se retrage pe un secol — două în văgăunile munților. Când coboară iarăși la șes găsesc așezările năvălitorilor, cu nume străin.

Aș zice că, din punct de vedere metodic, e greșit de a vrea cu orice preț să dovedești continuitatea romanității pe solul Daciei cu ajutorul toponimiei. Aceasta însemnează a uita fundamentală deosebire dintre romanitatea apuseană, care a dus de-a-lungul veacurilor o viață relativ tihnită și nu un trai sbruciat ca acela al romanicii răsăriteni. În occident e firesc să găsim multe nume de locuri păstrate sub forma lor romanică din vechime până azi. Dar la noi cum ar fi putut de ex. să se păstreze numele Ulpiei Traiane-Sarmizegethusa când aceasta poate 8—9 secole de-a rândul n'a fost decât o „grădiște”, adevărată ruină ed cetate locuită numai de bufnițe și de stafii.

Fără organizație politică și bisericească, fără clasă conducătoare, alungată dela șes la munte, sau dintr-o cale într-alta, încât vechilor așezări li s'a pierdut și numele, romanitatea orientală, numai cu ajutorul acestor „Volkskräfte”, cum zice învățatul elvețian, a înfăptuit minunea dănuirii ei până în zilele noastre.

Norme de procedură în cauzele disciplinare bisericești

de Pr. N. VASIU

Pentru cauzele disciplinare bisericești a fost în vigoare, până în 1938, Regulamentul de procedură al instanțelor disciplinare, votat de Sf. Sinod în sesiunea din 1926 și publicat în Monitorul Oficial Nr. 290 din 30.XII.1926.

În urma l. Decret-Regal Nr. 1066, publicat în Monitorul Oficial Nr. 52 din 4 Martie 1938, acest Regulament a suferit unele derogări, decretându-se o procedură disciplinară mai rapidă.

Noua procedură prezintă următoarele deosebiri față de Regulamentul din 1926:

1. Spre deosebire de art. 1 din Regulament, cad sub competența de disciplinare bisericească „servitorii bisericești de orice grad și categorie, cum și funcționarii, clerici sau mireni din administrația bisericească centrală, cei dela centrele eparhiale și cei din serviciile exterioare”. Câtă vreme Reg. din 1926 vorbea despre „membrii clerului de mir, călugări, cântăreți și paraclisieri, dar nu amintește despre celelalte categorii înșirate în noua procedură, aceasta cuprinde în schimb sub denumirea generală de „servitorii bisericești de orice grad și categorie”, atât pe proști și călugări, cât și pe cântăreți și paraclisieri.

Evident această numire de „servitorii bis.” este cât se poate de necorespunzătoare. Noțiunea de servitor poate fi concepută cel puțin în 3 feluri: 1. În sensul pe care l-am dat noi mai sus și care interpretare este cea conformă cu noua procedură; 2. Un sens cu o sferă foarte generală și în acest caz ar trebui să fie cuprinși fără excepție toate acele persoane care sunt în serviciul Bisericii, indiferent de „grad și categorie”, ceea ce nu-i adevărat, fiind în contradicție cu canoanele și legile dreptului pozitiv; 3. În sensul restrictiv pe care-l are în accepția curentă cuvântul servitor, în care caz însă nu s'ar referi decât la paraclisieri și la personalul de serviciu dela centrele eparhiale, ceea ce n'a putut fi intenția legiuitorului.

2. Dreptul de disciplinare îl are, în mod exclusiv, numai chiriarhul — Episcop, Mitropolit sau Patriarh, — exercitându-l pe baza unei anchete, făcută printr'un delegat al său.

Conform art. 55, 56 și 57 din Regulam. organele îndreptățite să aplice pedepsele regulamentare sunt: Chiriarhul și consistoriile spirituale, care sunt eparhiale, mitropolitane ca instanțe de apel și în sfârșit cel central care funcționează pe lângă Sf. Sinod, ca instanță de recurs și pentru asigurarea unității de jurisprudență.

Chiriarhul personal conform Regulamentului poate aplica numai pedeapsa prevăzută la art. 4, l. a) adică: Sfatul și dojana duhovnicească, precum și oprirea totală dela săvârșirea lucrărilor sfinte pe un timp de 50 de zile într'un an, cu reținerea salariului.

Celelalte pedepse se aplică de consistoriile spirituale respective.

În înțelesul procedurii din 1938 și în vigoare azi, disciplinarea tuturor persoanelor înșirate la p. 1 cade în competența personală a chiriarhului, având dreptul de aplicare a pedepsei nu numai în cazurile prevăzute de Regulamentul din 1926, ci chiar și în toate celelalte cazuri atribuite instanțelor disciplinare i judecătorești prin art. 4 al Regulamentului.

Competința această generală de pedepsire suferă însă următoarele restricțiuni, după noua procedură:

a) În cazuri de abateri mai puțin grave, susceptibile de una din pedepsele înșirate sub art. 4, l. a) — b) din Reg. din 1926, chiriarhul va pronunța sentința numai pe baza referatului consiliului eparhial secția bisericească.

Procedura din 1938 se referă și la regulamentul legii pentru statutul funcționarilor publici, dar statutul și regulamentul său sunt scoase din vigoare.

b) În cazuri de abateri mai grave, care atrag una din pedepsele prevăzute la art. 4, l. i) și 4 II a) — c) din Regulam. din 1926 (în textul procedurii din 1938 este greșit pus regulam. legii statului funcț. publ.) chiriarhul va trimite dosarul anchetei unuia din membrii Consistoriului spiritual, pentru a pune concluziuni în privința culpabilității acuzatului și spre a se clarifica într'un mod cât mai legal și canonic cauza disciplinară.

În vederea sentinței, noua procedură prevede deci patru acte cu caracter pregător: ancheta, raportul delegatului însărcinat cu facerea anchetei, referatul secției bisericești al consiliului eparhial și avizul unuia din membrii Consistoriului spiritual.

Ancheta, raportul și referatul sunt operațiuni de verificare și de control a unor fapte care constituie vina sau disculparea acuzatului și ele servesc de bază sentinței pronunțate de chiriarh.

Dar noua procedură mai amintește și un al patrulea act pregător și necesar în cazurile de abateri mai grave. Acest act este avizul.

Continuare în numărul viitor

Ajutând țara, ajut pe Dumnezeu

Așa trebuie să gândească fiecare român subscriind la Imprumutul Reîntregirii.

No. 3020—1941.

Ordin circular

În temeiul adresei Nr. 45.448 din 23 August a. c. a Onor. Minister al Culturii Naționale și Cultelor, se aduce la cunoștința tuturor preoților noștri dela parohii, că noul an școlar se deschide în ziua de 9 Septembrie 1941.

În consecință dispunem următoarele:

1). Preoții vor participa obligator la serbarea deschiderii anului școlar, săvârșind slujba „Chemării Duhului Sfânt” și a Sfințirii apei mici.

2). Dacă într-o parohie sunt mai multe școli, parohul va stabili ora slujbei religioase, înțelegându-se prealabil cu direcțiunea școlară.

3). În aceeași zi, fiecare preot este obligat să raporteze P. C. Protopop tractual:

a). Dacă deschiderea anului școlar s'a făcut cu ceremonialul obicinuit;

b). Dacă localul școlii a fost reparat și se află în stare bună;

c). Dacă școala are lemnele de foc necesare pentru iarnă.

4). P. C. Protopopi vor totaliza în tablouri aceste rapoarte ale parohiilor din tract, trimițând unul direct Ministerului Culturii Naționale (Cabinetul Ministrului), al doilea exemplar la Vicariat, cu indicarea dacă a trimis și Ministerului tabloul, iar al treilea exemplar va rămâne la arhivă.

Aceste tablouri trebuie să fie la destinație până inclusiv ziua de 19 Septembrie a. c. și deaceia P. C. Protopopi vor procura rapoartele preoților, pe orice cale, până în ziua de 15 Sept. a. c.

Alba-Iulia, 23 August 1941.

Președinte:

Pr. AL. BABA

Secretar:

Pr. T. CIURUȘ

Nr. 501/1941.

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei Muncel, din protopopiatul Lupșa, cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform calificației;

2. Casă parohială și supraedificățile de lipsă, deplin corespunzătoare;

3. Pământ cositor, mărime circa 5 care fân și 1 car otavă.

4. Grădină arătoare de ¼ jug. în intravilan;

5. Drept de folosință din pădurea comună a lemnelor de foc trebuincioase;

6. Stolele obișnuite în această parohie.

Candidații vor prezenta cererea, actele de studii și activitatea Ven. Consiliu Vicarial din Alba-Iulia, în termenul fixat. Pentru a să putea prezenta în parohie, vor prezenta dovadă dela Ven. Vicariat, cum că și-au înaintat concursul.

Baia de Arieș, 21 Iulie 1941.

Oficiul Protopopesc în înțelegere cu Consiliul Vicarial.

Protopop: Vasile Șpan

1—2

**Familia Dr. Ioan Pop
Alba-Iulia mulțu-
mește prietinelor
și cunoscuților pen-
tru participarea la
durerea lor pricinuită
de pierderea iubitului
lor Dr. Dorin I.
Pop.**

No. 2906—1941.

1—2

CONCURS

În temeiul hotărârii Consiliului Vicarial plenar din 24 Iulie a. c., prin aceasta se publică, din oficiu, concurs pentru întregirea parohiei de cl. II-a, Zau, din protopopiatul Luduș, cu termen de 15 zile, dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1). Salar dela Stat;

2). Casă parohială deplin corespunzătoare, supraedificii gospodărești și grădină;

3). Sesiune parohială de 30 jug. pământ de cultură;

4). Stola îndatinată.

Candidații la acest post își vor înainta cererile, cu actele legale, Vicariatului din Alba-Iulia, în termen legal și cu autorizația prealabilă a protopopului în drept, se pot prezenta în parohie spre a face cunoștință cu credincioșii.

Postul se va întregi prin numirea făcută de Consiliul Vicarial.

Alba-Iulia, 16 August 1941.

Președinte:

A. L. BABA

Secretar:

Pr. T. CIURUȘ

Nr. 495—1941.

Concurs

Pentru întregirea parohiei Mogoș-Mămăligani, Protopopiatul Lupșa, vacantă se publică concurs repetit, termen de 30 zile, socotit dela prima publicare în „Renașterea”. Parohia e de clasa III. Preotul numit va beneficia de următoarele venituri:

1. Salar dela Stat conform calificației;

2. Casa parohială, edificiu nou, cu supraedificățile necesare;

3. Sesiunea parohială, 4 jug. 974 stg. fânaș, plus cimitirul;

4. Câte 8 cupe grâu, familiile cari au plug, câte 4 cupe familiile cu jumătate plug, câte 2 cupe familiile fără plug.

5. Câte o zi de lucru dela fiecare familie;

6. Stolele obișnuite în parohie.

Candidații își vor înainta cererea de concurs și actele reglementare Veneratului Consiliu Vicarial, și cu anunțarea acestui Oficiu Protopopesc se pot prezenta apoi în parohie spre a face cunoștință cu creștinii.

Baia de Arieș, 12 Iulie 1941.

Oficiul Protopopesc în înțelegere cu Consiliul Vicarial.

Protopop: Vasile Șpan

2—3

Apelul I. P. S. S. Patriarhului Nicodim către preoți și drept credincioși

În urma victoriilor dobândite pe câmpul de luptă se deschid Țării noi perspective, noi trebuințe, noi datorii.

Domnul General Ion Antonescu, Conducătorul Statului a refăcut și sporit prestigiul țării înăuntru și în afară. Pentru a încuraja jertfa ostașilor noștri dragi și strădaniile din zi și noapte ale înțeleptului și vajnicului luptător General Ion Antonescu tot românul este dator să subscrie cât mai mult și cât mai curând la împrumutul reintregirii spre a dovedi lumii că țara românească este strâns unită în jurul Conducătorului său.

Prima pildă ne-a dat-o M. S. Regele Mihai I și Augusta Sa Mamă Elena.

Biserica Ortodoxă Română a cărei viață în decursul veacurilor se împletește armonios cu viața și ființa Statului Român, consecventă cu trecutul ei glorios și dorind a vedea Statul Român în toată splendoarea lui, subscrie prin Arhiepiscopia Bucureștilor 9.000.000 lei. În plus, Clerul Arhiepiscopiei București, subscrie salariul pe una lună, în zece rate, iar noi vom purta grija ca țara să aibă suma imediat la îndemână.

Poporul drept credincios este îndemnat să urmeze pilda bisereci și a clerului. Cel ce urmează biserica și clerul, urmează poruncile lui Dumnezeu.

(ss) NICODIM

Patriarhul României.

Instalarea în scaunul de Episcop al Caransebeșului a P.S.S. Veniamin Nistor

Inscăunarea P. S. S. VENIAMIN NISTOR, noul episcop al Caransebeșului, se face, în mijlocul unor mari festivități, în ziua de 24 I. c.

P. S. Sa sosește la Caransebeș în după amiaza zilei de 23 I. c. fiind întâmpinat de Consiliul eparhial și întreg clerul local. La sosire se va sluji Vecernie, iar seara corurile din Caransebeș îi vor da o serenadă.

Actul inscănării se va săvârși a doua zi de către I. P. S. S. mitropolitul Nicolae al Ardeal-

ului, în prezența celorlalți P. S. S. episcopi ardeleni.

Din partea Vicariatului Alba-Iulia va participa la aceste mărețe serbări P. C. S. protopopul Al. Baba președintele Vicariatului.

Întreg clerul și poporul acestui Vicariat nrează cu toată căldura P. S. S. episcopului Veniamin o păstorie rodnică și binecuvântată de Dumnezeu, spre înălțarea Bisericii și cinstea Țării întregi.

Întru mulți ani Prea Sfințite Stăpâne.

Câți locuitori are lumea?

După cum arată No. 2 al revistei germane „Wirtschaft und Statistik”, după ultimele recensăminte populația întregă a globului terestru este 2175,4 milioane de oameni. Revista amintește în același timp că numărul populației în anul 1910 a fost 1620 milioane, iar în 1920, 1811 milioane și sporirea aceasta se datorește în special continentelor care au avut mai puțin de suferit de pe urma războiului din 1914—1918, cum sunt Asia și America. Suprafața celor 5 continente este de 134,8 milioane kilometri pătrați, la care mai trebuie adăugată suprafața regiunilor polului de sud încă neexplorate și mult prea puțin populate, ale căror suprafață este aproximativ de 10—14 milioane km. pătrați.

Impărțirea populației pe continente este după cum urmează:

	Suprafața în milioane km. pătrați		POPULAȚIA		
	1940	1910	1940 %	1930 %	1910 %
Europa	11,4	531,0	24,4	25,1	26,5
Asia	41,7	1.196,0	53,0	54,8	55,8
Africa	30,3	160,6	7,4	7,1	6,7
America	42,8	277,0	12,7	12,5	10,6
Australia	8,6	10,8	0,5	0,5	0,4
	134,8	2.175,4	98,0	98,0	100,0